

KONKURS OJCZYZNY POLSZCZYZNY 2012/2013

Konkurs językowy dla uczniów gimnazjów - etap I

Czas pracy: 90 minut

Maksymalna liczba punktów: 40

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
data

.....
klasa

Młodość

Przeczytaj uważnie teksty i wszystkie zadania.

W każdym z zadań zamkniętych wybierz jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem. W zadaniach otwartych wypowiedź zapisz starannie w wyznaczonym miejscu. Pomyłki przekreślaj.

TEKST I

Leszek Kołakowski

O młodości

Kult młodości jest nadzwyczajnie rozpowszechniony i wolno zapytać: dlaczego?

Najoczywistsze odpowiedzi nie są całkiem przekonujące. Pewnie, że – statystycznie rzecz biorąc – ludzie młodzi są zdrowsi, fizycznie sprawniejsi i nie cierpią różnych dolegliwości częstych w starszym wieku. Młodzi ludzie są także nieuchronnie głębsi, przy czym nie chodzi o zasób informacyjny ani nawet o inteligencję – trafiają się przecież geniusze wśród młodzieży – ale o to, że na ogół w młodości nie jesteśmy zdolni rozważać w każdej sprawie jej „drugiej strony”, dostrzegać dwuznaczności wszystkich ludzkich sytuacji, widzieć racji przeciwnych tym, za którymi się opowiadamy. Zdolność taka, jeśli w ogóle przyjdzie, przychodzi z wiekiem. Ludzie młodzi są dlatego wiedzeni przez jakby instynktowną, jakby bezwiedną zdolność do zanurzania się bez namysłu w różne przedsięwzięcia ryzykowne.

Cóż więc w końcu jest młodości zaletą albo co jest w niej pociągające oprócz tych oczywistych fizycznych przewag, które dostarczają różnych przyjemności i którymi każdy zapewne chciałby się cieszyć? Nie jest to chyba ta właśnie wspomniana zdolność do całkowitego i bezmyślnego oddania się na służbę jakiejś sprawy, dobrej czy złej.

Nie, tym, co naprawdę i najbardziej w młodości jest atrakcyjne, jest rzeczywistość niezakończenia albo poczucie otwartości życia. Kiedy ukończyliśmy, na przykład, szkołę średnią i rozmyślamy o tym, co dalej, wydawać się nam może, że wszystko jest możliwe. Wyobrażam sobie, że mogę zostać lekarzem albo budowniczym mostów, szpiegiem albo pisarzem, przemysłowcem. Nie znaczy to, bym miał naprawdę uzdolnienia do tych wszystkich zatrudnień. Chodzi tylko o samo poczucie, że nic nie jest jeszcze przesądzone czy wyznaczone przez los, że drogi są otwarte i wszystko jest możliwe.

Mini wykłady o maxi sprawach, Kraków 2003.

1. W pierwszym zdaniu przysłówek *nadzwyczajnie* można zastąpić wyrazem:

- A. nietypowo,
- C. doskonale,

- B. intensywnie,
- D. zadziwiająco.

2. Podaj nazwy dwóch środków stylistycznych charakteryzujących TEKST I jako wykład popularny.

.....

3. Prawda czy fałsz? Zaznacz właściwą odpowiedź.

Autor twierdzi, że młodzi ludzie przejawiają irracjonalną skłonność do poświęcania się różnym sprawom.

P	F
---	---

4. (...) *tym, co naprawdę i najbardziej w młodości jest atrakcyjne, jest rzeczywistość niezakończenia albo poczucie otwartości życia.* Jak rozumiesz sens tego stwierdzenia?

.....
.....
.....

5. Które hasło pochod młodości powinien wziąć na transparent?

A. Niech zrobią inni.

B. Nam się należy.

C. Wszystko skończone.

D. Wszystko przed nami.

6. W wypowiedzeniu: *Zdolność taka, jeśli w ogóle przyjdzie, przychodzi z wiekiem* znajduje się zdanie podrzędne okolicznikowe:

A. warunku,

B. przyczyny,

C. przyzwolenia.

D. Żadne z podanych.

7. Które zdanie można przekształcić w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania?

A. Kiedy jesteśmy dziećmi, świat uśmiecha się do nas.

B. Odkrywamy tajemnice świata, gdy się uczymy.

C. Gdy rzeczywistość była trudna do zniesienia, wracał wspomnieniami do dzieciństwa.

D. Jego rodzice byli już starszymi ludźmi, kiedy on dopiero dorastał.

8. Wyrażenie *dama nie pierwszej młodości* to:

A. kolokwializm,

B. archaizm,

C. homonim,

D. eufemizm.

9. Na którą sylabę pada akcent w wyrazie *ukończyliśmy*?

A. u-koń-czy-liś-my

B. u-koń-czy-liś-my,

C. u-koń-czy-liś-my,

D. u-koń-czy-liś-my.

10. Oda (np. *Oda do młodości*) jako gatunek literacki to utwór:
- A. nawiązujący do mitologii,
 - B. moralizujący,
 - C. pochwalny,
 - D. krytyczny.
11. *Rozumni szaleł* to:
- A. epitet,
 - B. apostrofa,
 - C. oksymoron,
 - D. animizacja.
12. Wskaż **niepoprawny** związek frazeologiczny:
- A. usiąść na laurach;
 - C. sięgać po laury;
 - B. zdobywać laury;
 - D. zbierać laury.
13. Który z podanych rzeczowników występuje w liczbie mnogiej?
- A. dojrzałość,
 - B. młodość,
 - C. przyszłość,
 - D. wartość.

TEKST II

Tadeusz Żeleński-Boy

Pochwała wieku dojrzałego

Cóż to za przesąd, zaiste,
Ba, urągowisko czyste,
Ta niby-prawda utarta,
Że tylko młodość coś warta!

Przypomnij sobie, człowieku:
I czym ty byłeś w tym wieku?
Ot, pędziwiatr, dureń młody,
Ślepe narzędzie przyrody,
Wszędzie gotowe po trosze
Wściubić te swoje trzy grosze;
W szaleństwie gorszy od żwirząt:
Wprost już nie człowiek, lecz przyrząd!
I co taki wie o świecie,
O życiu czy o kobiecie?
Czy w tym pustym łbie się mieści,
Co znaczy powab niewieści? [...]

Czy taki młokos to czuje?
Czy rozumie, uszanuje? [...]

Wiek dojrzały ma, bez blagi,
Tak oczywiste przewagi,
Że życzę wam, bracia mili,
Byście go rychło dożyli.

Słówka , Kraków 1954.

14. Można stwierdzić, że ten wiersz:

- A. Jest wyrazem troski o młodych ludzi.
- B. Żartuje z idealizowania młodości.
- C. Przedstawia wady i zalety młodości.
- D. Zawiera prośbę o wyrozumiałość wobec młodzieży.

15. Wypisz z wiersza fragment, w którym ujawnia się wprost podmiot liryczny.

.....

16. Wiersz ma dwóch adresatów. Wymień ich i wypisz odpowiednie cytaty.

Adresat	Cytat
1.	
2.	

17. Który frazeologizm trafnie charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu?

- A. Z niejednego pieca chleb jadł.
- B. Czuje pismo nosem.
- C. Przyganiał kociół garnkowi.
- D. Ma mleko pod nosem.

18. W tym utworze **nie** występują:

- A. frazeologizmy,
- B. kolokwializmy,
- C. porównania,
- D. pytania retoryczne

19. Teksty Kołakowskiego i Żeleńskiego-Boya łączy temat młodości. Podaj trzy inne wspólne cechy tych tekstów.

- 1.
- 2.
- 3.

20. Wyjaśnij znaczenie frazeologizmu *wściubić swoje trzy grosze*.

.....

